

שבת בשבתו

שמוות - פקודי

כ"ח אדר תשפ"ה \ גיליון 422

לרפואה שלמה

מיטלי בת עליזה
טליה אסתר בת אלינור
רחלי בת הניה .
רבקה בת ביתיה
ינון יהודא חי בן ורד רוזה
אפרים יהודא בן רייזל
אנט יעל בת עזיזה

הפטרה : שבת הזודש. שבת מברכין.

ראש זודש ניסן ביום א'.

זוזק וזוק ונתוזוק.

נא לשים לב הזמנים לפי שעון קיץ.

השבת נקרא . "ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר ציוה ה' את משה" שאל הרב בעל התפארת שלמה זצ"ל: מדוע טרחה וסיפרה לנו התורה כי בצלאל עשה את "כל" אשר ציווה ה' ולא כתבה "ובצלאל עשה את אשר ציווה ה'" והוא תירץ: מכאן ראינו: כי אדם שמתעסק בעבודות קדושות, צריך גם בעצמו להשתדל ולהיות קדוש, אין זה מספיק לעשות את העבודה באומנות ובחכמה אלא צריכים לעשות "את כל אשר ציווה ה'"... וזה מה שהתורה ביקשה ללמדנו, שבצלאל לא היה רק אומן שעשה את כל עבודת המשכן וכליו בחכמה, אלא עשה את "כל" אשר ציווה ה' את משה. קיים את כל התורה כולה. נביא סיפור שימחיש את העניין: מסופר שבפולין היו גויים עובדים אצל היהודים עד שכבר הצליחו לקלוט את שפת האידיש... ערב אחד בסיום יום עבודה מפרך, חלף אחד מאותם גויים ליד בית הכנסת של היהודים וראה את אחד ממכרוזי - יהודי עני. והנה הוא עומד ליד בית הכנסת לקבץ נדבות, ובידו שקלים רבים, חופן מלא מטבעות. התקרב, הציץ בכף ידו ושאל: "כמה יש לך ביד?" "כישלוש מאות שקלים" השיב. תמה הגוי ושאלו לפרש הדבר, השיבו העני: "היהודים כולם חולפים בסמוך אלי בין מנחה למערב, כשלוש מאות יהודים נכנסים לבית הכנסת, וכיון שיהודים הם רחמנים בני רחמנים אין צורך רק לצעוק: יהודים תנו נדבה, והם זורקים איזה שהוא מטבע, כך מתאספים כשלוש מאות שקלים בחצי שעה... אמר הגוי לעצמו: "וכי שוטה אני, ללכת ולעבוד בשביל עשר שקל ליום שלם, החל ממחר אעמוד אף אני ליד בית הכנסת של היהודים ואקבץ נדבות!" אמר ועשה. למחרת ישן הגוי כל היום, התעורר לקראת ערב ומיהר לרחבת בית הכנסת הגדול והחל לצעוק באידיש כמובן... "יהודים רחמנים תנו נדבה לעני!". יהודים רחמנים המה ובראותם עני מתחנן - נתנו נדבה שקל ועוד חצי ועוד שקל, וכך הצליח לאסוף הרבה שקלים מלא חופנים. אלא ששמחתו לא הייתה שלמה עדיין, שכן בצדה השני של רחבת בית הכנסת, ישב עני אחר ומשום מה הבחין אותו גוי, כי לפעמים היה הלה מקבל עשרה שקלים בבת אחת! לאחר סיום ערבית כאשר התפזר הקהל, הפציר הגוי באותו העני לגלות לו מהו הסוד שלפעמים מקבל מטבעות של עשרה שקלים בפעם אחת. השיבו העני ואמר לו: "שמע נא, גר צדק הנני, וליהודים יש רגש מיוחד כלפי גרי צדק - ולהם נותנים יותר!... והנה למחרת הגיע הגוי והחל צועק: "יהודים רחמנים, רחמו על עני גר צדק!" ואכן נתנו לו בעין יפה... אך גם כעת, עדיין לא נחה רוחו שכן צדה עינו בעני אחר היושב על כיסא צדדי, המקבל שטרות של עשרים שקלים... המתין עד אחר מעריב ושאלו בלחש לאותו עני: "למה זה נותנים לך יותר?". השיבו העני: "ראה, אני נכד של הבעל שם טוב הנני והיות ואני נכד של צדיקים - נותנים לי יותר!" שמע זאת הגוי ואמר בלבו זאת יכול גם אנכי לעשות. והנה כבר למחרת, הגיע הגוי מוקדם והחל לצעוק: "רבותי, תנו נדבה לעני גר צדק נכד של הבעל שם טוב" או... או... אז כבר לא קיבל גרוש אחד... צעק וצעק ועוברים ושבים חלפו על פניו בחיך. נבוך הגוי ולא הבין את הסתירה שבקולו: או שאתה נכד של הבעש"ט או שאתה גר צדק... **וכאן צריכים אנו להתבונן: וכי לפעמים אין אנו מתנהגים כאותו גוי?!... יש אדם שעדיין לא החליט בנפשו אם צדיק הוא אם לא, מדקדק במצוות או שמא מזלזל, נכד של הבעש"ט או גר צדק... מצד שני יש אשר האדם מקפיד על מצוות שונות במאוד מאוד, אבל באותו זמן יכול לזלזל בדברים אחרים כי אין זה שייך לו. אכן התורה דורשת מאיש ישראל את "כל" אשר ציווה ה' ולא לברור לנו מה כן מתאים לנו ומה לא.... **שבת שלום וחודש טוב ומבורך.****

זמני כניסת ויציאת השבת

רבינו	צאת שבת	כניסת השבת	ירושלים
20:14	19: 34	18: 20	
20:12	19: 36	18: 37	תל אביב
20:13	19: 35	18: 30	חיפה
20:14	19: 35	18: 38	באר שבע
20:10	19: 33	18: 26	אילת

פתגם השבוע

"ההצלחה לא תושג

אלא אחרי עמל רב.

{ רבי משה אבן עזרא }

לזרע של קיימא. אמן.

שלמה בן יונה
חנה בת יעל
אליהו בן מרים
מרגלית בת חנה

" אור החיים הקדוש "

" כסף ונכסים "

" כסף ונכסים - הכל דמיון "

" אלה פְּקוּדֵי הַמְּשָׁפָן מִשְׁפַּן הָעֵדוּת: " { פרק ל"ח , פסוק כ"א }

בפרשתנו התורה מפרטת ומונה את כמויות וסכומי הכסף והזהב ושאר התרומות שהביאו בני ישראל למשכן, ובפתח הפרשה היא אומרת 'אלה פְּקוּדֵי הַמְּשָׁפָן מִשְׁפַּן הָעֵדוּת', ומביא רבינו האור החיים הקדוש את דברי חכמינו שכל מקום שנאמר 'אלה' בא לפסול ולמעט אחרים, ושואל רבינו האור החיים הקדוש מה בא למעט כאן???

רבינו האור החיים הקדוש מבאר: שכל דבר שהוא חשוב סופרים ומונים אותו, ומחמת החשיבות שהיה בנדבת המשכן ציווה ה' לספור את הכסף, ועל זה באה התורה ומרמזת למעט ולפסול את כל שאר המניינים שבעולם, כי בהתבוננות אמיתית אין לכסף עצמו שום ערך וחשיבות. ולכן נקרא כסף בביטוי 'מנה' וזה קיצור של המילים 'מה אתה מונה', שלמרות שיש לך הרבה כסף ואתה סופר מתוך ערך, דע לך שזה הכל דמיונות בעלמא, ואין לכסף שום חשיבות עצמית.

וזה לשון קודשו: 'אומרו אלה לפסול כל מנינים שבעולם, כי כל מה שימנה אדם מקניינים המדומים, אין מניינו מנין, ושמו מורה עליו מה אתה מונה, אבל מנין זה עומד לעולם, והטעם להיות מנין המשכן המופלא אשר שכן שם אלהי עולם ה'. עד כאן לשון קודשו.

ובפרשת פנחס כותב רבינו הקדוש לפרש את תפילת רבי נחוניא בן הקנה 'אנו עמלים בדברי תורה והם עמלים בדברים בטלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר'.

ולכאורה קשה מאוד הרי כל אדם שעובד מקבל על עבודתו תשלום כסף ומדוע זה נקרא אינו מקבל שכר???

וכותב רבינו הקדוש וזה לשון קודשו: והטעם כי לא יעמוד קנין המדומה, והגם שיעמוד, הבל הוא. עכ"ל קודשו.

ומוסיף רבינו הקדוש שלכן השבט של בני התורה שמו 'יששכר' לומר שדווקא זה ישנו לשכר אמיתי וקיים לעולם ועד, אבל כל שכר ועמל חוץ מתורה, עליו אמר שלמה המלך 'מה יתרון לאדם בכל עמלו'.

הבית השלם

הרב שמעון שמש שליט"א - יועץ זוגי וחינוכי: 052-7162999

מי לא שמע את הפסוק "ויהי נעם יי אלקינו עלינו... ומעשה ידינו כוננהו"! יש שיגידו שזה פסוק מתהלים, ויש שיגידו שזה פסוק שמסיים את נו סח "לשם יחוד" ודוד המלך "העתיק" מסידור... בכל אופן משמעות הפסוק הינה תפילה לכך שנעילות הקב"ה תחול עלינו, ומעשינו יתקיימו בטוב, ויצליחו ויתקיימו. ומי שאמר זאת בפעם הראשונה היה לא אחר מאשר **משה רבנו** עליו השלום, ודוד המלך עליו השלום הביא זאת בתהלים בסוף המזמור **תפילה למשה**. ואומר רש"י בפרשתנו שכאשר הביאו בני ישראל את העמודים ויריעות וכלים שהכינו להקמת המשכן, משה רבנו **בירך אותם** ואמר להם "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם". האדם טורח ועמל להכין דבר מסוים, ומשקיע בו את כל מרצו והונו וכוחו, ויש לו שמחה מכך שבנה והכין, בתנאי שיצליח בידו דבר מתוקן. וכך גם בני ישראל שטרחו ועמלו כל כך להכין את קרשי המשכן וכליו, בירך אותם משה בשתי ברכות: (א) שתשרה שכינה במעשה ידיהם = **הַמְּשָׁפָן**. (ב) תחול ברכה במעשה ידיהם. כידוע, זאת הייתה למעשה תכלית עשיית המשכן בתחילת הציווי בפרשת תרומה: וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכְנָתִי בְּתוֹכָם. ועכשיו זה בא לידי ביטוי **בשלב אחד לפני** הקמתו! ומלמדנו משה רבנו, שיכול אדם לטרוח ולעמול ולהכין הכל, אבל תהיה חסרה השראת השכינה וממילא גם **הנעילות** והשמחה שבדבר. ומה משפיע יותר על מה?! דבר מפליא ביותר מלמדנו רבנו אלשיך הקדוש. שמברכתו של משה רבנו לומדים, שעיקר השראת השכינה קודם כל היא **על האנשים** ולא על עצים ואבנים! וכתוצאה מכך, ועל ידי שמכוונים לעשות רצונו יתברך, "מתפשטת קדושת **שכינה שבאנשים**, גם אל המשכן". וכמובן הדברים אמורים גם לגבי השראת השכינה בבית היהודי! שהרי נאמר בתלמוד איש ואשה שזכו - **שכינה שורה** ביניהם. ולפי האמור, **הנעילות בבית** יכולה לבוא רק כאשר השכינה שורה ונמצאת בביתנו! ואמנם צריכים לטרוח ולעמול בלימוד ענייני הבית, לפעול בצורה רצויה למען השני, להשקיע בשלמות הבית, ולעשות הכל בכל מכל כל כדי להגיע להשראת השכינה **עלינו**, בכך שעושים רצונו יתברך בתיקון המידות וויתור למען השני. וכך גם **לנעילות ושמחת החיים** בשלמות הבית. בהצלחה, וברכת ויהי נעם...

לרפואה שלמה . אמן.
קסם לאה היה בת אלה
ולהצלחת אשר בן
יהודית מלכה וב"ב.

הלכות - ילקוט יוסף דין עניית הקדיש על ידי הקהל

יש לכוין בעניית הקדיש ולענות אמן בקול, ולהשתדל לרוץ כדי לשמוע קדיש. שכל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו, קורעים לו גזר דינו של שבעים שנה. ומה שעונין יהא שמיה רבא בקול רם הוא כדי לעורר הכוונה. אך אין צריך לתת בעוז קולו יותר מדאי, עד שיהיה ללעג בעיני הבריות, אלא יענה בקול רם ובכל כוונתו. ועל כל פנים לא יגביה קולו יותר מהמברך. ופירוש יהא שמיה רבא היינו שיהיה שמו של הקדוש ברוך הוא שלם, שנשבע הקדוש ברוך הוא שלא יהיו שמו וכסאו שלמים עד שימחה שמו של עמלק.

השומע קדיש ממנין הסמוך, והוא במקומות שיכול להפסיק לענות אמן, צריך שיפסיק ויענה אמן, ואין זה בגדר רשות.

נכון לפסוע שלש פסיעות בכל קדיש שאומרים בו: "עושה שלום במרומיו", הן בקדיש על ישראל, והן בקדיש יהא שלמא, ולא רק בקדיש תתקבל. ואין חילוק בזה בין שליח צבור לשאר כל אדם שאומר קדיש "יהא שלמא" או "על ישראל". וכן יש לפסוע בקדיש תתקבל של ערבית, וכן בקדיש שלאחר ברכה מעין שבע בליל שבת.

השומע קדיש בשידור ישיר מרדיו, עונה אמן אחר האומר. וכן אם שומע דרך הרדיו סליחות ו"ג מדות הנאמרים בצבור, עונה עמהם. אבל השומע מקרא מגילה דרך הרדיו בשידור ישיר, אינו יוצא ידי חובה, אף שעונה אמן אחר הברכות.

לא יענה אמן חטופה, דהיינו כאילו האל"ף נקודה בחטף, ונשמע כאומר "מן". וכן שלא יחטוף וימהר לענות אמן בטרם סיים השליח צבור את הברכה, או אמירת הקדיש. וכן לא

יענה אמן קטופה, דהיינו שמחסר קריאת הנו"ן ואינו מוציאה בפה שתהא ניכרת

אסור לענות "אמן יתומה", והיינו שעונה אמן אחר ברכה שהוא חייב בה, ושליח ציבור מברך אותה, והוא אינו שומעה, אף על פי שיודע איזו ברכה מברך השליח ציבור, כיון שלא שמע הברכה אינו רשאי לענות אמן. ויש מרבתינו הראשונים שסוברים ש"אמן יתומה" היינו אפילו בברכה שאינו חייב בה, אלא שאינו יודע איזו ברכה מברך השליח ציבור. ויש לחוש לדבריהם. ולכן אפילו כבר התפלל שמונה עשרה, ואינו צריך לצאת ידי חובה בחזרת השליח ציבור, אם אינו יודע איזו ברכה מברך השליח ציבור, לא יענה אחריו אמן. והוא הדין בברכות הנהנין וברכות ספר תורה, שאם אינו יודע מה היא הברכה, לא יענה "אמן". אבל אם יודע איזו ברכה מברך, אף על פי שאינו שומעה מתחילתה ועד סופה, רשאי לענות "אמן", בין בחזרת השליח ציבור (כשהתפלל כבר ויצא ידי חובת תפלה בעצמו), ובין בברכות הנהנין וברכות קריאת ספר תורה.

וכן לא יענה אמן קצרה, ולא ארוכה מדאי, אלא יאריך קצת עד כדי אמירת אל מלך נאמן.

הנכנס לבית הכנסת ומצא שהצבור עונים "יהא שמיה רבא", יענה עמהם, ונכון יותר שלא יענה אמן, כיון שלא שמע תחילת הקדיש, אלא יתחיל יהא שמיה רבא, ומכל מקום אם רצה לענות אמן, יש לו על מה שיסמוך. ואם שמע את הסיום "ובזמן קריב ואמרו אמן" יענה גם אמן.

כשם שאסור לעבור לפני המתפלל תפלת שמונה עשרה, כך אסור לעבור

לפני האומר קדיש. ויש מי שאומר שהיא חומרא יתירא להשוות דין קדיש לתפלת שמונה עשרה, ואין דבריו מוכרחים. ואם אומר הקדיש הגיע לעל ישראל, או ליהא שלמא, מותר לעבור לפניו.

בעת אמירת הקדיש נכון להחמיר להשוות הרגלים כמו בתפלה, שיהיה נראה כאילו אינן אלא אחת, כדי להדמות למלאכים שנאמר בהם ורגליהם רגל ישרה. ואותם המתחילים לומר קדיש כשהם בישיבה או בהילוך, לא טוב הם עושים.

כשאומר השליח צבור קדיש, אין הקהל חייבים לעמוד, כדי לענות אמן יהא שמיה רבא מעומד, אלא רשאים לענות אמן יהא שמיה רבא כשהם יושבים. וכן המנהג פשוט אצל הספרדים ועדות המזרח, ומנהגינו מיוסד על פי דעת רבינו האר"י ז"ל וגדולי האחרונים. ורק מי שהיה עומד והתחילו לומר קדיש כשהוא עומד, לא ישב עד שיענה אמן יהא שמיה רבא עד דאמירן בעלמא, ואחר כך ישב. וכן אם עמד בקדיש מלא קומתו לכבוד תלמיד חכם או זקן, ישאר עומד עד שיסיים לענות אמן יהא שמיה רבא, ואחר כך ישב. וכל זה כשקם מלא קומתו, [כגון שקם מפני שיבה], אבל אם קם בהידור בעלמא, אין צריך לעמוד כדי לענות והרואה את חבריו שבה לישיב באמצע הקדיש, נכון שיזכירנו שצריך לעמוד עד שיסיים ענית יהא שמיה רבא. וכן נוהגים על פי הקבלה לעמוד בשעת אמירת קדיש וברכו שלפני תפלת ערבית של ליל שבת, כדי לקבל שבת בתוספת הרוח. ומנהג האשכנזים כדעת הרמ"א, לעמוד בשעה שעונים קדיש וברכו, וספרדי שמתפלל עם אשכנזים, נכון שיעמוד גם הוא עמהם בעת אמירת קדיש וברכו, כדי שלא יהיה בכלל יושב בין העומדים.

הגאון רבי יעקב קמנצקי זצוק"ל

הרב נולד בכ' באדר א' תרנ"א בעיירה קאלושקובה שבליטא, כיום בבלארוס, לבנימין קמנצקי. למד במינסק במשך מספר שנים. בגיל 15 עבר ללמוד בישיבת כנסת ישראל בסלבודקה, שם התקרב לרבי נתן צבי פינקל - הסבא מסלבודקה. שמע שיעורים גם מרבי ברוך בער לייבוביץ, בישיבת כנסת בית יצחק בעיר, וכן מפי רבי איסר זלמן מלצר בסלוצק, רבי זלמן סנדר כהנא שפירא בקריניק ורבי דוד טביל דיינובסקי במאלץ'. בתחילת מלחמת העולם הראשונה נדד למינסק, ומשם לקריניק, לביאליסטוק ולטיקטין. לאחר מכן עבר ללומז'ה, שם למד בישיבתו של רבי יחיאל מרדכי גורדון. עם סיומה של המלחמה עבר לקרמנצ'וג, שם נשא את איטא עטיל, בתו של המשגיח בישיבת סלבודקה - רבי דב הירש הלר, בכ"ב בסיון ה'תרע"ט (חתנו הגדול של הרב דב הירש, היה רבי אברהם גרודזינסקי, משגיח ישיבת סלבודקה בליטא). שם נולדו לו שלושת ילדיו הראשונים. לאחר נישואיו שב ללמוד בסלבודקה ובהמשך למד בקלם. כאשר נפתח הכולל בסלבודקה על ידי רבי אייזיק שר, עבר רבי יעקב לכולל זה ולמד שם חמש שנים. בשנת ה'תרפ"ו התמנה לרב בעיירה הליטאית ציטיבאן. הוא כיהן בתפקיד זה במשך אחת עשרה שנים. שם נולדו לו שלושה ילדים נוספים. בשל קשיי פרנסה חיפש משרה רבנית גדולה יותר. לאחר פטירת רבי אריה לייב רובין בשנת תרצ"ו הגיש את מועמדותו לרבנות העיר וילקומיר, אך ראשי הקהילה המקומית בחרו ברבי יוסף זוסמנוביץ לתפקיד. הרב קמנצקי דחה משרת דיון בבית הדין של רבי חיים עוזר גרודזנסקי בוויילנה, והחל לשקול הגירה אל מעבר לים במטרה למצוא שם משרה הולמת. בסוף שנת ה'תרצ"ו עקר לארצות הברית שבאמריקה. מילא את מקום הרב בסיאטל שבווינגטון, במשך כמה חודשים. בשנת ה'תרצ"ח נתמנה לרב בטורונטו שבקנדה בשנים וכיהן שם עד שנת ה'תש"ה. בשנת תש"ה, על פי בקשתו של רבי שרגא פייבל מנדלוביץ', החל לכהן כר"מ בישיבת "מתיבתא תורה ודעת" שבניו יורק, במקומו של ראש הישיבה שנפטר - רבי שלמה היימן. בשנת ה'תש"ח נתמנה לראשות הישיבה. בתפקידו אלה כיהן עד שנת ה'תשכ"ז. לאחר פרישתו מראשות הישיבה עבר לעיירה מונסי שבמדינת ניו יורק. בתקופה זו השקיע את כוחותיו בהוצאה לאור של ספריו. בשנותיו האחרונות נהג להתגורר בחודשי החורף במיאמי ביץ' שבפלורידה. בשנת ה'תשמ"ד עבר הרב קמנצקי אירוע מוחי, והוא עבר להתגורר בבית בתו בבולטימור. **כישונוותיו ודרך לימודו**: גם בהיותו מעל גיל 90, היה עוסק בתורה בהתלהבות. הוא סבר כי על הלומדים להתמקד תחילה בדברי התלמוד והראשונים ורק לאחר מכן בדברי

ניתן לקבל את העלון במייל. נא לשלוח בקשה למייל: Asher7171@walla.com
 הצעות והארות יתקבלו בשמחה. אשר ביטון - רב משמר הגבול - ירושלים. 0524090556